

Algemeen Belang Laarbeek
Politiek Programma
2018 - 2022

Inhoudsopgave

1.	ONS DEMOCRATISCH BESTEL	3
2.	IDENTITEITSVERKLARING ALGEMEEN BELANG LAARBEEK	4
3.	SOCIAAL GEZICHT	6
	3.1. Jeugd en Jongeren	6
	3.2. Ouderen	6
	3.3. Mensen met een beperking.....	8
	3.4. Gezondheidszorg	8
4.	FINANCIËN	9
5.	ONDERWIJS EN VORMING	10
6.	WERKGELEGENHEID EN WERKELOOSHEID	11
7.	GEMEENTELIJK BESTUUR EN SAMENLEVING	12
8.	RUIMTELIJKE ORDENING	13
	8.1. Woningbouw	13
	8.2. Bedrijventerreinen	14
	8.3. Buitengebied	14
	8.4. Bereikbaarheid en verkeersveiligheid	15
9.	NATUUR- EN LANDSCHAPSBELEID.....	16
	9.1. Afvalwaterbeheer.....	16
	9.2. Duurzaamheid	17
10.	VOORZIENINGEN IN LAARBEEK	19
11.	VRIJWILLIGERS EN MANTELZORGERS	20
	11.1. Vrijwilligers.....	20
	11.2. Mantelzorgers	20
12.	COMMUNICATIE.....	21
	12.1. Dorpsraden.....	21
	12.2. Maatschappelijke zorg en bijstand	21
13.	CULTUUR, RECREATIE EN SPORT	22
14.	HANDHAVING.....	23

1. Ons democratisch bestel

Bij het besturen van een gemeente als Laarbeek, met ca. 22.000 inwoners, komt de democratie meer tot zijn recht dan bij grotere gemeentes en veel meer dan op provinciaal en landelijk niveau.

De redenen daarvoor zijn:

- De bestuurders staan dicht bij de bevolking. Zij zijn lokaal bekend en zijn over hun doen en laten persoonlijk aanspreekbaar, een directe mogelijkheid tot beïnvloeding dus.
- Het bestuurlijk handelen is concreet en de effecten zijn voor de bevolking direct merkbaar. Lokaal bestuur en beleid zijn als één geheel te overzien.
- In een gemeente als Laarbeek is het mogelijk het beleid optimaal af te stemmen op de ontwikkelingen, problemen en behoeften die zich ter plaatse voor doen.

Hoe hieraan binnen onze gemeente vorm kan worden gegeven hangt af van de samenstelling van de gemeenteraad en het college van B en W (Burgemeester en Wethouders), maar bovenal van de mate waarin de gemeenteraadsleden voeling hebben met de plaatselijke gemeenschap. Algemeen Belang Laarbeek (ABL) hecht hier grote waarde aan en vult dit actief in vanuit diverse rollen, zoals vanuit wethouder(s), raadsleden, commissieleden, bestuur en achterbanleden. ABL is hierbij een laagdrempelige en voor alle inwoners toegankelijke partij.

Dit maakt dat voor Laarbeek ABL als plaatselijke en onafhankelijke partij de optimale bestuurspartner is.

Wij richten ons geheel op het plaatselijke gebeuren en worden niet gehinderd door landelijke belangen. Dit betekent dat er optimaal aandacht wordt gegeven aan de lokale problemen. Hierbij erkennen wij uiteraard het grote belang van een goede samenwerking binnen onze regio. Dit gegeven én de inhoud van ons programma zullen volgens ons voor jou aanleiding zijn om ons weer in grote aantallen te steunen met je stem.

2. Identiteitsverklaring Algemeen Belang Laarbeek

Algemeen Belang Laarbeek is in 1995 ontstaan door de samenvoeging van diverse partijen uit alle dorpskernen die hun oorsprong vinden bij al lang bestaande plaatselijke groeperingen, die in de loop van de jaren om praktische redenen hun krachten bundelden. Kenmerkend voor alle voorgangers die nu samen ABL vormen, is een lange bestuurservaring en een grote en zeer hechte achterban, die in vrijwel alle geledingen van onze Laarbeekse gemeenschap zijn wortels heeft.

Persoonlijk initiatief wordt zoveel mogelijk bevorderd. Het overheidshandelen moet de persoonlijke vrijheid zo min mogelijk beperken. ABL staat voor een betrouwbare partij met een positieve grondslag. Andere meningen worden met respect benaderd en politieke discussies worden niet 'op de man' gevoerd. ABL is een brede partij die vanuit zijn onafhankelijke, lokale positie thema's plaatselijk kan benaderen. Principiële standpunten vanuit links, midden of rechts gedachtengoed zijn daarom niet aan de orde. ABL kan zich hiermee oprecht als de meest brede partij van Laarbeek presenteren, wat al decennia blijkt uit de diversiteit van de achterban.

We moeten het 'samen' doen. Vanuit de filosofie mét de bewuste belanghebbenden en niet alleen vóór hun. Om Mahatma Gandhi hierin te citeren: *"Als je iets doet voor mij, doe het dan met mij. Anders doe je het tegen mij"*.

ABL bereikt haar doel door goede contacten te onderhouden met verenigen, belangenorganisaties en diverse andere partijen binnen en buiten Laarbeek. Rond specifieke onderwerpen vinden gesprekken plaats met betrokken partijen uit de Laarbeekse samenleving. De resultaten worden door onze raads- en commissieleden meegenomen naar de betreffende vergaderingen.

Voorafgaand aan elke commissie- en raadsvergadering houdt ABL bijeenkomsten met de fractie- en commissieleden en het bestuur, waarbij de agenda's worden besproken. Op deze zogenoemde achterbanbijeenkomsten kunnen de leden en belangstellenden ook andere zaken aan de orde brengen, die voor onze gemeenschap van belang zijn.

Decentralisatie van overheidstaken, het schuiven van taken van de rijksoverheid naar de gemeentes, noodzaakt de gemeentes tot samenwerking om de taken voor de burger naar behoren te kunnen uitvoeren. ABL is positief over de verschillende samenwerkingsvarianten, waarbij het credo van 'goed schaalbaarheid' voorop staat. De samenwerking in de Metropoolregio Eindhoven (MRE) moet beter, wil het van toegevoegde waarde zijn. Hierin zullen we als Laarbeek nadrukkelijker onze verantwoordelijkheid moeten nemen.

ABL houdt zich aan het standpunt dat gemeentelijke herindelingen geen gevolg van al deze samenwerkingen kan en mag zijn. Dat elke gemeente haar eigen beleid moet kunnen maken.

Sinds 2001 is er een duaal stelsel in de politiek ingevoerd waarbij er een duidelijke taakverdeling moet zijn tussen bestuurders en volksvertegenwoordigers. Bestuurders moeten besturen en volksvertegenwoordigers moeten het bestuur controleren en zich onafhankelijk en kritisch opstellen. Door dit stelsel wordt de politiek opener, inzichtelijker

voor iedereen. onze partij zich zeer goed thuis, omdat onze manier van werken in feite alleen een nieuwe naam heeft gekregen.

Iedereen die zich kan vinden in de doelstellingen en de politieke opvattingen van de ABL kan in principe lid worden en is welkom op onze bijeenkomsten.

3. Sociaal gezicht

3.1. Jeugd en Jongeren

De jeugd heeft de toekomst. Een veelgebruikte uitspraak, die enkel waarde heeft als we er ook daadwerkelijk voor zorgen dat de jeugd en jongeren een toekomst in Laarbeek hebben. Voorzieningen zoals goede scholen, sportverenigingen, tienerwerken en huisvesting dragen er toe bij om jeugd en jongeren te laten deelnemen aan de gemeenschap en hen een perspectief te bieden. Juist omdat de vergrijzing de komende decennia in rap tempo toeneemt, is het van groot belang de jeugd en jongeren van nu, ook in de toekomst voor Laarbeek te behouden.

Meedoen en meedenken van de jeugd en jongeren blijft heel belangrijk. Er is behoefte aan een eigen plek in elke kern. In Laarbeek zijn sportverenigingen, tienerwerken, OJA, de KPJ en nog veel meer verenigingen bezig om deze jeugd een eigen plek te bieden. Deze organisaties zorgen er mede voor dat de jongeren en jeugd in Laarbeek kunnen participeren.

ABL streeft al jaren naar een soort jongerenraad, bijvoorbeeld van jongeren uit tienerwerken, OJA, sportverenigingen, jeugd met- en zonder beperking die een aantal keer per jaar de raad en commissie informeert over hun bevindingen in, en wensen voor Laarbeek. We willen op deze manier bereiken dat de jongeren vanaf 12 jaar actief meedenken over de leefomstandigheden in Laarbeek. De jeugdgemeenteraad is een mooi voorbeeld van een groep actieve jongeren van groep 7 en 8 die deze taak al op zich hebben genomen. Voor de jeugd die hierna komt hebben we in Laarbeek niets. Daar willen we verandering in brengen.

Met de decentralisatie van de jeugdzorg is deze taak dichterbij de gemeente komen te staan. Of dit financieel het beoogde voordeel gaat opleveren is nog zeer de vraag en vormt samen met de landelijk opgelegde bezuinigingen een risico voor de Laarbeekse begroting. Dit blijft vragen om serieuze aandacht.

Positieve aandacht voor gezondheid begint bij de jeugd. Voorkomen is namelijk altijd beter dan genezen. Een goede gezondheid bevordert zaken als het gevoel van welbevinden, arbeidsproductiviteit, minder schooluitval en meer veiligheid.

Preventie van gezondheidsrisico's is uiteraard primair een taak van de burger zelf.

Nadrukkelijke ondersteuning vanuit gemeente en samenleving is echter gewenst.

Verslavingen liggen op de loer (drank, drugs, gokken, gamen, etc.), waarbij jeugd en jongeren nadrukkelijk moeten worden ondersteund om dit te weerstaan. Het sociale verband kan hierbij een belangrijke beschermende factor zijn.

Wij streven er naar dat de zorg voor de jeugd niet alleen ambtelijk dichterbij de jeugd en jongeren komt te staan, maar ook de politiek moet dichterbij deze doelgroep komen staan.

3.2. Ouderen

Laarbeek loopt voorop op diverse gebieden, zoals de wens een dementie vriendelijke gemeente te zijn. Extra aandacht dient uit te gaan naar de in hoog tempo toenemende vergrijzing in onze gemeente. Van nu tot 2040 neemt het aantal 65-plussers toe met meer dan 100%. Daarnaast verblijven ouderen steeds korter in verzorgingstehuizen. Waar 10 jaar geleden bewoners van deze instellingen gemiddeld nog 6 tot 9 jaar verbleven, is dat inmiddels al korter dan 1 jaar geworden. Oftewel, een grote groep inwoners zal lang

zelfstandig blijven wonen, wel met een toenemende zorgbehoefte. Dit vraagt om tijdig anticiperen op het terrein van onder meer huisvesting, sociaal vlak, zoals de toenemende vereenzaming, en aandacht voor zorg en wijkzorg in het bijzonder. Ouderen nemen hierbij gelukkig steeds vaker zelf de regie. Maar onze verantwoordelijkheid rijkt verder. Wij moeten begeleiden (gidsen) en faciliteren daar waar nodig is. En infrastructureel onze gemeente hiervoor geschikt houden en maken.

Als we praten over “iedereen moet mee kunnen doen” dan zijn de ouderen dus een doelgroep waar veel aandacht naar uit moet gaan. Om de ouderen beter te leren kennen hebben we de afgelopen jaren diverse bijeenkomsten bijgewoond en ons verdiept in de wensen van deze doelgroep.

Beleid maken is niet alleen praten over maar juist praten mét de ouderen.

Waar wij ons op richten:

- **Huisvesting**
Huisvesting voor ouderen moet toekomstbestendig (levensloopbestendig) zijn om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen. Hierbij moet het mogelijk te zijn om tijdelijke situaties te creëren, waarbij tijdelijke inwoning van kinderen/mantelzorgers wenselijk is. Uiteraard geldt dit ook voor de omgekeerde situatie, tijdelijke inwoning bij kinderen/mantelzorgers.
- **Communicatie**
Eenvoudig begrijpbare communicatie over onder meer de zorg, voorzieningen en contacten met gemeente. Dit moeten we niet alleen willen doen. Juist hier is het belangrijk dat we de samenwerking blijven zoeken met onder andere de WMO-adviesraad. Duidelijkheid betekent minder onzekerheden. Weten waar iedereen aan toe is en weten waar je terecht kan voor alle vragen. Belangrijk is dat de zorg dichtbij is, bijvoorbeeld via de wijkteams.
We willen aandacht voor degene die niet kunnen rekenen op familie voor hulp in de huishouding of zorg. ABL wil investeren in een goed vangnet.
Goede communicatie, zodat we weten wat de wensen zijn voor bijvoorbeeld sport- en recreatie mogelijkheden. Wat we zien is dat de ouderen van vandaag heel actief zijn op elk gebied. Ze willen mee doen en daar maken wij ons als ABL sterk voor. Wij willen dit faciliteren / ondersteunen zodat deelnemen in elke kern mogelijk is.
- **Vrijwilligers en mantelzorgers**
Aandacht voor alle vrijwilligers en mantelzorgers, jong en oud, die klaar staan voor de ouderen en zorgen dat deze mee kunnen blijven doen!

Loslaten waar kan, maar vooral aandacht voor degene die vastgehouden moeten worden. Dat wil zeggen aandacht hebben voor eenzaamheid, armoede en zelfredzaamheid.

3.3. Mensen met een beperking

De mogelijkheden van mensen met een beperking tot maatschappelijke deelname dient optimaal te worden ondersteund. Ook hier dienen we te gidsen en faciliteren daar waar nodig is. En wat betreft de voorzieningen en infrastructuur, onze gemeente hiervoor geschikt houden en maken. Ook zeker hier geldt het principe van loslaten waar kan, maar vooral aandacht voor degene die vastgehouden moeten worden.

Dat “iedereen moet mee kunnen doen” geldt ook zeker voor mensen met een beperking. Een helder gehandicaptenbeleid omtrent bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van openbare ruimtes voor mensen met een beperking is een voorwaarde.

De regelingen van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) dienen optimaal toegepast te worden en door middel van goede voorlichting laagdrempelig toegankelijk te zijn. Knelpunten in het verkeer moeten worden opgeheven en er moet gezorgd worden voor voldoende sport- en recreatiemogelijkheden. Tevens is het van belang dat deelname aan regulier onderwijs, volwasseneducatie en de arbeidsmarkt wordt ondersteund.

3.4. Gezondheidszorg

De gezondheid van de mens staat in nauwe relatie tot zijn persoonlijk welbevinden, zijn woon- en werkomgeving; kortom tot zijn gehele welzijn. Naast een aantal wetten, die vanuit de rijksoverheid (“Den Haag”) worden voorgeschreven, heeft de gemeente de zorg voor een goed preventief beleid, met name op het terrein van onder andere milieuhygiëne, de wet milieubeheer (voorheen hinderwet), luchtverontreiniging, bescherming oppervlaktewater en bodem.

Tevens een goede voorlichting op het gebied van de preventieve gezondheidszorg, voldoende goed toegankelijke medische voorzieningen en het bevorderen van een goede samenwerking van de instanties die op dit gebied werkzaam zijn.

4. Financiën

“Gemeente” is de verzamelnaam voor alle mensen in een bepaald gebied, dorp of stad. De taak van de gemeente is om in dat gebied voor een aantal zaken te zorgen zoals op het gebied van volkshuisvesting en ruimtelijke ordening, welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, maatschappelijke zorg, enzovoorts. De uitvoering van al deze zaken kost jaarlijks veel geld waarvan een gedeelte direct komt van de rijksoverheid en een gedeelte uit rente over het eigen kapitaal. Een niet onbelangrijk deel moet uit de portemonnee van de inwoners zelf komen. Voor sommige diensten betaal je direct zoals paspoort, rijbewijs, uittreksel bevolkingsregister, reinigingsrecht, rioolrecht en daarnaast word je jaarlijks nog een plaatselijke belasting opgelegd.

ABL vindt dat er grenzen zijn aan de op te leggen lasten. De jarenlange automatische verhoging van 3% van de onroerendezaakbelasting (OZB) was voor ons een gedateerd systeem. Aansluiten op werkelijke inflatiecijfers heeft onze voorkeur. Al enkele jaren hebben we het college hierom verzocht om zodoende te komen tot een trendbreuk. Het besluit uit 2017 om deze trendbreuk daadwerkelijk te laten plaatsvinden en dat de OZB gaat meebewegen met de feitelijke inflatiecijfers, vinden we een goede en noodzakelijke ontwikkeling. De OZB mag namelijk geen sluitpost van de begroting zijn. Er dient een goede balans te zijn tussen het gewenste voorzieningenniveau en de totale lokale lastendruk.

ABL wil geen belastingverhogingen voor de komende jaren, buiten eventuele inflatiecorrecties om. Het uitgavenpatroon dient in eerste instantie daarop te zijn afgestemd, in plaats van omgekeerd.

Dat Laarbeek al enige jaren tot de voordeligste gemeenten behoort is te danken aan een krachtig en verstandig financieel beleid van de laatste coalities, waarbij de ABL haar steentje behoorlijk heeft bijdragen.

5. Onderwijs en vorming

Onderwijs en vorming zijn in onze samenleving de basis voor de mogelijkheden die een ieder heeft om zich naar eigen wens en vermogen te kunnen ontplooiën, ontwikkelen en deel te nemen aan het maatschappelijke gebeuren. Onderwijs en scholing dienen zich voortdurend aan te passen aan de maatschappelijke ontwikkelingen van de samenleving. Voor de ABL betekent dit onder andere dat naast een optimaal basisonderwijs en voortgezet VMBO onderwijs, er voldoende vormingsactiviteiten en bijscholingsmogelijkheden moeten zijn voor volwassenen en werkende jongeren. Ook een blijvende ondersteuning van onderwijsstimulering die gericht is op kinderen met een onderwijs achterstand is noodzakelijk. Het is belangrijk om het onderwijsaanbod binnen onze gemeente minimaal te handhaven op het huidige niveau.

Binnen het onderwijsaanbod hoort er ook plaats te zijn voor kunstzinnige vorming, sport en beweging. Bijzondere aandacht voor jeugd en jongeren is hierbij noodzakelijk om de lichamelijke ontwikkeling en de zelfredzaamheid te bevorderen.

6. Werkgelegenheid en werkeloosheid

Iedereen verdient werk dat hem of haar past. Bevordering van de werkgelegenheid hoort voor de gemeente hoog in het vaandel te staan. Als het gaat om ontwikkelingen van de plaatselijke economie heeft de gemeente geen wettelijk kader. Wel zijn er via de ruimtelijke ordening enkele wettelijke instrumenten beschikbaar die de economische ontwikkelingen kunnen beïnvloeden. De gemeente kan, naast deze beperkte wettelijke mogelijkheden, ook gebruik maken van niet op wettelijke voorschriften gebaseerde mogelijkheden, die kunnen bijdragen aan de economische ontwikkelingen, zoals het scheppen van ruimte voor bedrijvigheid, het voorzien in goede bereikbaarheid en toegankelijkheid van de bedrijven en bedrijventerreinen.

Verder zijn een goed openbaar vervoer en verkeersbeleid, voorzien in primaire voorzieningen voor bedrijven (ruimte en nutsvoorzieningen), vormingswerk en scholing en een actief beleid gericht op het aantrekken en behoud van werkgelegenheid van groot belang.

Goede contacten met het bedrijfsleven en hun vertegenwoordigende organisaties zijn zeer belangrijk. Evenals een goede samenwerking in onder meer Peel- en MRE-verband. Een taak van de gemeente hierin is het verzamelen en doorgeven van alle in aanmerking komende informatie aan ondernemers en starters op het gebied van subsidies en initiatieven, die de uitbreiding of het behoud van de werkgelegenheid kunnen bevorderen.

7. Gemeentelijk bestuur en samenleving

Het gemeentelijk bestuur is een zelfstandig en zelfsturend gezagsorgaan met eigen bevoegdheden, bepaald in de gemeentewet, om de belangen van haar bevolking te behartigen en is tevens belast met de uitvoering van landelijke regelingen en wetten binnen de gemeente grenzen. De behoeften en wensen vanuit de Laarbeekse samenleving vormen hierbij de basis.

ABL vindt dat dit alleen mogelijk is onder de voorwaarde dat het bestuur van de gemeente dicht bij de bevolking staat, in een vertrouwenspositie die dienstbaar is aan de eigen bevolking. Het is hierbij belangrijk dat het gemeentebestuur de bevolking in staat stelt om tijdig invloed uit te oefenen op de beleidsvorming. Het gemeentebestuur zal een open oor en oog voor maatschappelijke ontwikkelingen, wensen en ideeën van de bevolking moeten hebben en bereid moeten zijn deze ook in de beleidsvorming te betrekken.

Het veiligheidsgevoel van de Laarbeekers dient goed te zijn. Een voortdurende zorg is de zichtbare aanwezigheid van politie, duidelijke en vaste aanspreekpunten binnen Laarbeek en goed structureel overleg met bestuurders.

8. Ruimtelijke Ordening

8.1. Woningbouw

De woningmarkt is de afgelopen jaren sterk veranderd. Er is in steeds meer sprake van flexibilisering. Ook onze inwoners zullen gedurende hun leven een wisselende woonbehoefte kennen.

Tot voor kort beperkte zich de keuze tot een (zelfgebouwde) koopwoning of een huurwoning via een woningcorporatie. En daar woonde je dan de rest van je leven. Door versoepelde regelgeving is echter de mogelijkheid om een sociale huurwoning te huren alleen nog mogelijk tot een maximum inkomen. De komende jaren zal er daarom een forse uitbreiding moeten komen aan huurwoningen in de vrijesector om aan de vraag tegemoet te komen voor onze inwoners die niet meer in aanmerking komen voor de sociale huurwoning.

Voor koopwoningen zijn strenge regels opgesteld op het gebied kredietverstrekking. Dit maakt het moeilijker voor starters om een eigen woning te kopen. ABL wil zich hard maken om de starterslening voor Laarbeek te blijven behouden. De woningmarkt vraagt ook steeds meer om flexibilisering, zeker voor de nieuwkomers op de woningmarkt. Door banen voor bepaalde tijd stijgt de vraag naar een passende woonvoorziening. Dit leidt tot een grotere behoefte aan eenpersoons woonconcepten waarbij men steeds minder plaatsgebonden wil zijn. Dit vraagt om kleinere huurwoningen. En voor het koopsegment zal er een grotere vraag / behoefte komen naar bijvoorbeeld "One-woningen". Dit zijn makkelijk verplaatsbare éénpersoons-woningen.

Op het moment dat onze inwoners op een middelbare leeftijd komen, zien we dat het woningaanbod in Laarbeek goed aansluit op de woonbehoefte. Het gevaar ligt op de loer dat in dit gedeelte van de woningmarkt een overaanbod ontstaat. We zullen open moeten staan voor een verandering / overgang, zowel in het koop- als huursegment. Dit zou bijvoorbeeld kunnen betekenen het slopen van grotere woningen en er nieuwe, kleinere voor terug bouwen, woningen die voorzien in een toekomstige behoefte. Ook verbouwingen waarbij woningen aan de huidige vraag worden aangepast (levensloopbestendig maken bijvoorbeeld), vragen om een alternatieve, ruimdenkende benadering van de gemeente.

Een andere, sterke verandering in de woningmarkt wordt veroorzaakt doordat ouderen langer zelfstandig (moeten) blijven wonen. ABL staat open om de mogelijkheid te bieden de betreffende woningen van deze ouderen te splitsen waardoor (bijvoorbeeld) één van de kinderen thuis zelfstandig inwoont en tevens daar waar nodig de mantelzorg op zich neemt. Uiteraard moet voor deze woonvorm door de gemeente de mogelijkheid worden geboden.

ABL heeft altijd gepleit voor bouwen naar behoefte. We zien dat aan deze wens de afgelopen jaren ruimschoots is voldaan, er zijn jaarlijks meer woningen dan gepland gebouwd. Het percentage nieuw gebouwde huurwoningen is ook bovengemiddeld. Wel zullen we de komende jaren het aantal "scheefwoners" in de sociale woningbouw moeten proberen terug te dringen om zo juist deze woningen beschikbaar te krijgen voor de doelgroep waar ze voor bestemd zijn.

Er zijn echter wel enkele aandachtspunten betreffende de woningbouw voor de komende jaren. De grootste uitdaging die op ons afkomt is de vergrijzing van de bevolking van Laarbeek. Dit ligt in Laarbeek boven het landelijk gemiddelde. We zullen dit moeten oplossen door op korte termijn de juiste woningen en woonvoorzieningen voor ouderen te realiseren. Daarbij moet worden ingezet op duurzame en levensloopbestendige woningen.

Een andere landelijke trend is dat naast de vergrijzing een grote groep jongeren verhuist naar de stad. Vaak blijft deze jongeren, als gevolg van studie, in de betreffende stad hangen. ABL wil zich inzetten en er voor zorgen dat we voor deze doelgroep een aantrekkelijke gemeente blijven / worden met veel aandacht voor leefbaarheid. Hiervoor moet een verband worden gelegd met het aanbod van voorzieningen in Laarbeek. Een hoog voorzieningenniveau in combinatie met lage lasten is essentieel om een aantrekkelijke gemeente te blijven. Ook voor al onze huidige inwoners. Om hierbij de juiste stappen te zetten zullen we daar de dorpsraden en de Bewonersraad Laarbeek bij betrekken zodat we blijven bouwen naar behoefte van onze (toekomstige) inwoners.

Wij zetten ons in om in elke kern voldoende woningen te realiseren om zo de leefbaarheid van al onze kernen te waarborgen, bijzondere aandacht heeft hier de kernen Aarle-Rixtel en Lieshout. Wij als ABL staan voor doelgericht, flexibel en toekomstgericht bouwen en wij willen ons in de sociale huursfeer concentreren op levensloopbestendige woningen. Door de gemeente is samen met onder andere de woningstichting de afgelopen periode een woonvisie vastgesteld en daar willen wij verdere uitvoering aan geven.

8.2. Bedrijventerreinen

Vitale kernen met levendige winkelstraten en -pleinen dragen bij tot een prettig leefklimaat in de kernen van Laarbeek. Het project "De nieuwe winkelstraat" is een pilot om te zorgen dat er in iedere kern van Laarbeek een levendige detailhandel gegarandeerd wordt en / of blijft. Een innige samenwerking tussen de middenstand en de gemeente is een voorwaarde. Ook hier moet goed gekeken worden waar daadwerkelijk behoefte aan is. Als gemeente zullen we moeten faciliteren, mogelijk maken en voorwaarden scheppen.

De bestaande bedrijventerreinen in Laarbeek zijn over het algemeen prima op orde en dit moet zo blijven. Ze moeten goed onderhouden blijven zodat ze te allen tijde aantrekkelijk zijn voor (nieuwe) ondernemers. Een goede samenwerking met de bedrijven is essentieel. Bedrijventerrein "Bemmer" is recent verder opgeknapt en de randvoorwaarden zijn aanwezig om bedrijven ook hier te faciliteren hun bedrijf (verder) te ontwikkelen.

8.3. Buitengebied

De agrarische sector is een belangrijke economische drager voor het buitengebied, waarbij volksgezondheid, dierenwelzijn en milieu voorwaarden zijn voor ontwikkelingen in deze sector. In het buitengebied is op basis van opgelegde regelgeving uit "Den Haag" al veel tot uitvoering gebracht. Echter, de nieuwe provinciale regels op bijvoorbeeld het gebied van uitstoot, vragen om een aangepaste aanpak. De gemeente zal meer dan ooit oog en oor moeten hebben voor de complexe problematiek waarmee de agrarische sector te kampen heeft. Er zal specifiek beleid ontwikkeld moeten worden. Er moet ruimte zijn voor ontwikkeling binnen de genoemde wettelijke kaders, daar waar mogelijk zal de gemeente moeten ondersteunen.

Er zijn echter ook zorgen. We zullen op korte termijn vast moeten leggen waar we in Laarbeek het primair agrarisch gebied willen situeren. Omdat steeds meer agrarische bedrijven stoppen en leeg komen te staan, moeten we goed kijken naar alternatieve bestemmingen. Hier moet een onderscheid worden aangebracht naar de mogelijkheden binnen of buiten dit primair agrarisch gebied. Als dit niet onder de aandacht blijft, zullen steeds meer bedrijven in verval raken.

Juist dat wil ABL voorkomen door ruimte te bieden binnen de mogelijkheden om eventueel andere activiteiten te faciliteren in deze vrijkomende agrarische bedrijfsruimtes. Ook hier zal ABL zorgvuldig luisteren naar de inwoners van het buitengebied en belangenorganisaties zoals het ZLTO.

8.4. Bereikbaarheid en verkeersveiligheid

Het is van essentieel belang dat Laarbeek een goed bereikbare gemeente is. Dit geldt voor onze inwoners, maar ook voor bedrijven. De aanstaande aanpak van de N279 zal er voor zorgen dat Laarbeek in de toekomst beter bereikbaar wordt. De keuze voor 2x1 rijbanen is prima. Indien in de toekomst blijkt dat nut en noodzaak voor 2x2 rijbanen bewezen wordt, zal ABL serieus overwegen dit te steunen. Wij blijven ons inzetten om bijvoorbeeld de natuurcompensatie toe te passen op de plaats waar deze wordt aangetast, niet ergens anders.

Ook de N615 staat aan de vooravond van een grote opknapbeurt die gepland staat begin 2018. Bij deze uitvoering is extra aandacht voor, en wordt voorzien in, veilige oversteekplaatsen voor fietsers (bijvoorbeeld Berkendijkje) en meer bushaltes zoals bij de kruising Deense hoek / 't Hof en bij het Commanderiecollege. Daarnaast worden diverse kruisingen op dit wegvlak aangepakt en veiliger gemaakt.

ABL blijft zich inspannen om bij de aanpak van de N615 ook gelijktijdig een oplossing voor het grootste verkeersknelpunt van Laarbeek, de Beekse Brug, te realiseren. Een aanpak samen met onze buurgemeenten is belangrijk om de kwestie hoog op de agenda van de Provincie te houden. Dit alles blijven we doen met als uitgangspunt dat de leefbaarheid daar waar mogelijk tegelijkertijd moet worden verbeterd.

Een onderbelicht thema is de verkeersveiligheid. Jaarlijks worden aan de hand van ongevallencijfers (potentieel) gevaarlijke situaties beoordeeld. Naar onze mening is dit maar de helft van het verhaal en moet de analyse worden uitgebreid. Ook bijna-ongevallen (near-misses), die met regelmaat worden gerapporteerd, moeten meegenomen worden in overwegingen om onveilige situaties aan te pakken. Hierover moet te allen tijde een open discussie gevoerd kunnen worden, gebaseerd op feiten. Zo kunnen we tijdens het onderhoud aan onze wegen met deze (ongevallen-) informatie rekening houden.

9. Natuur- en Landschapsbeleid

Onze hoofdprioriteit is om zeker te stellen dat het beleid van de laatste jaren met betrekking tot natuur- en landschap minimaal wordt voortgezet. Onze zorg is dat, omdat het goed gaat, de prioriteitsstelling wordt verlaagd en daardoor natuur- en landschap beleid minder aandacht krijgt. Op verschillende manieren spant de gemeente zich in voor een verbetering van natuur, milieu en landschap. Deze inspanningen dragen immers bij aan een gezond leefklimaat. In woonkernen worden bijvoorbeeld de groenvoorzieningen redelijk goed onderhouden. ABL is tevreden met de aanleg van nieuwe natuur, zoals de ecologische verbindingzone. Er wordt nieuwe natuur aangelegd om het behoud en herstel van de biodiversiteit te bevorderen. Kleinschalige landschapselementen worden gekoesterd en de toegankelijkheid en natuurwaarde van de openbare zandwegen worden verbeterd. Bij dit alles worden de natuur- en belangenorganisaties nadrukkelijk betrokken en worden de inwoners uitgebreid geïnformeerd. Er is echter verbetering mogelijk. Verschillende openbare wegen worden door de land- en tuinbouwbedrijven intensief gebruikt. Wegbermen zijn er veelal geheel verdwenen, erg nadelig voor de biologische verscheidenheid. Mogelijk kan het initiatief van de 5 grote Brabantse gemeenten tot ontwikkeling van het natuurnetwerk Brabant actief worden ondersteund. Deze 5 gemeenten vragen proactief ondersteuning van onder andere de omliggende gemeenten. Hier ligt een kans voor Laarbeek.

ABL is bezorgd over de achteruitgang van de biodiversiteit in het land- en tuinbouwgebied van Laarbeek. Met de boerenlandvogels gaat het heel slecht, net als met insecten als bijen en vlinders. Er zijn te weinig kruiden, bloemen en struweel. Daardoor is er een groot gebrek aan voedsel en broedmogelijkheden. ABL wil, in samenwerking met organisaties als het IVN en het Laarbeeks Landschap, een belangrijke bijdrage leveren door zich in te zetten om de natuurwaarde van de openbare ruimte verder te verbeteren. Voor het verbeteren van de biodiversiteit is dit erg belangrijk. Het landschap ziet er dan veel fraaier uit. Ook de luchtkwaliteit zal er door verbeteren. Onze gemeente dient dit, in samenspraak met de land- en tuinbouwers, veel meer te bevorderen.

Omdat de gemeente in het buitengebied ook gronden bezit liggen hier wellicht ook mogelijkheden om iets te doen aan het verbeteren van de biodiversiteit. Denk hierbij aan het inzaaien met granen en bloemrijke akkerranden.

Concreet dit worden samengevat in de volgende speerpunten:

- Bescherm en verbeter de biodiversiteit op het platteland.
- Help het uitgekleden landschap weer aan te kleden.
- Offer natuur en landschap niet op aan commerciële, korte termijn belangen.
- Zorg voor een goede balans tussen ecologie en economie.

9.1. Afvalwaterbeheer

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het aanleggen en beheren van rioleringen. Sinds vele jaren wordt het systeem van gescheiden riolering gehanteerd. Op vele locaties in Laarbeek wordt of is gescheiden riolering aangelegd.

ABL is van mening dat het gescheiden opvangen, opslaan en verwerken van hemelwater een behoorlijke besparing oplevert voor onze inwoners. Regenwater hoeft niet dezelfde dure reiniging als afvalwater te ondergaan. Zeker met een veranderend klimaat, waar jaarlijks terugkerende hoosbuien meer regel dan uitzondering vormen, is een goed regenwaterbeheer van groot belang. Bovenstaand aspect moet niet alleen in toekomstige uitbreidingsplannen meegenomen worden, maar ook bij nieuwe aanleg / renovatie van bestaande rioleringen.

Laarbeek neemt ook deel aan operatie Steenbreek. De negatieve gevolgen van verstening van tuinen worden daarbij onder de aandacht gebracht. Denk hierbij aan de afbreuk van de biodiversiteit en aan klimaatverandering. Minder groen in de tuin betekent minder vogels, minder insecten en andere dieren. Tijdens de hoosbuien, waar we steeds vaker mee te maken hebben, moet het regenwater snel worden afgevoerd om overlast te overkomen. Dit betekent een enorme druk op het riool. "Ontstening" van tuinen draagt er aan bij dat druk op ons rioolstelsel afneemt. ABL stimuleert binnen dit project de samenwerking tussen de lokale hoveniers en de gemeente.

9.2. Duurzaamheid

Er is nagenoeg geen enkel begrip dat zo'n omvangrijk gebied afdekt als het begrip duurzaamheid. Zo zijn de volgende 3 deelgebieden te onderscheiden:

1. Mens en maatschappij.
2. Economie.
3. Milieu, natuur en grondstoffen.

Het begrip duurzaamheid is net als bijvoorbeeld veiligheid een rode draad door ons programma. Iedere paragraaf is getoetst of het een duurzame inslag heeft.

Doordat middelen beperkt zijn, moet kritisch gekeken worden naar de meest effectieve inzet van middelen. De stem van de burger is daarbij belangrijk. Daarom zijn stichtingen en organisaties zoals Duurzaam Laarbeek een goed klankbord om beleid mee af te stemmen. Op deze wijze ontstaat er een gezonde, veilige en duurzame omgeving waar burgers graag deel van willen uitmaken.

Enkele punten willen we graag nog nadrukkelijker toelichten:

1. Laarbeek kenmerkt zich als een gemeente waar al veel afval gescheiden wordt ingezameld. Als ABL zien we echter nog diverse mogelijkheden om het percentage gescheiden afval te laten stijgen. Zo verdwijnt nog behoorlijk wat GFT afval als restafval in de grijze klike. Door voorlichting en bewustwording willen we de hoeveelheid duurzaam gescheiden afval laten toenemen. Hierdoor besparen we enorm op de kosten van afval dat verbrand moet worden.

2. Vrijwilligers zijn de smeerolie van onze gemeenschap. Om dit in de toekomst te blijven garanderen, dient het beleid van de gemeente er toe bij te dragen de vrijwilligers optimaal te laten functioneren. Zo blijft, in onze ogen, op lange termijn het vrijwilligerswerk gegarandeerd.
3. Als gemeente zijn er diverse instrumenten die we in kunnen zetten om onze gemeente een stuk duurzamer te maken. Zo is een toename van percentage groene stroom in combinatie met energiereductie wenselijk. Het verminderen van energiegebruik is bijvoorbeeld te bereiken door:
  - Energiezuinige (nieuw)bouw. Duurzaam bouwen is de toekomst.
  - Efficiënt gebruik van zuinige verlichting.
  - Isolatie van gebouwen en efficiënt gebruik van verwarming.
  - Streef naar duurzaamheid bij verenigingen met een eigen clubhuis: adviseer (of verlang) een zonneboiler of zonnepanelen bij de (ver)bouw van het clubhuis of bij het vervangmoment van de cv-ketel. Dit levert direct een kosten- en energiebesparing op.
  - Als inwoners gaan verbouwen, geef dan als gemeente advies en een stukje stimulering (bijvoorbeeld subsidie) zodat ook de gebouwschil verbeterd wordt door bijvoorbeeld na-isoleren, spouwmuurisolatie of vloerisolatie. Speciale aandacht moet gegeven te worden aan ventilatie om vocht- en gezondheidsproblemen te voorkomen!
  - De FSC standaard dient als uitgangspunt te worden gehanteerd bij het uitvoeren van gemeentelijke projecten. Het FSC keurmerk garandeert wereldwijd duurzaam bosbeheer en voorkomt onverantwoorde houtkap. Nieuwbouwplannen moeten leiden tot zo min mogelijk milieuschade. Milieuschade moet zoveel mogelijk gecompenseerd te worden.

Zoals eerder aangegeven is een goede interactie tussen enerzijds de gemeente en anderzijds haar inwoners vereist om tot aansprekende resultaten te komen. Hier is nog winst te behalen, al zijn we op de goede weg om onze inwoners meer betrokken te krijgen. Door burgers actief te betrekken bij projecten die de leefbaarheid in wijken en kernen verbeteren, neemt de betrokkenheid en levensvreugde van de bewoners toe.

10. Voorzieningen in Laarbeek

Een goed voorzieningenniveau zorgt er mede voor dat de inwoners van Laarbeek goed en prettig kunnen wonen in hun eigen woonomgeving. ABL pleit ervoor dat, waar mogelijk, in elke kern van Laarbeek deze voorzieningen zoveel mogelijk in stand worden gehouden. Scholen, (sport)vereniging, dorpshuizen enz. geven bewoners van jong tot oud een kans om mee te kunnen doen. Bij de keuze van voortbestaan en/of realisatie van nieuwe voorzieningen moeten kosten, doelmatigheid en noodzaak getoetst worden.

11. Vrijwilligers en mantelzorgers

11.1. Vrijwilligers

We moeten ontzettend zuinig zijn op al onze fantastische vrijwilligers. Door de bezuinigingen in de zorg, de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), doelstellingen als zelfredzaamheid en de wens van langer thuis wonen, zorgen voor een enorme druk op onze vrijwilligers. Maar ook verenigingen in welke vorm dan ook kunnen alleen voortbestaan doordat mensen zich vrijwillig inzetten. Als politieke partij is het onze plicht om oog en oor te hebben voor de vrijwilligers en ze te ondersteunen waar kan. Het hebben van een goed voorzieningenniveau is daar een goed voorbeeld van. Maar ook het bieden van een instantie zoals Vierbinden die zorgen dat vrijwilligers in beeld blijven en professionele ondersteuning krijgen.

11.2. Mantelzorgers

Wanneer ben je mantelzorger? Mantelzorger zijn is geen vrijwilligers werk. Je hebt namelijk geen keuze. Het overkomt mensen vaak doordat een familielid of partner ziek wordt en je daarvoor moet zorgen. Hoewel mantelzorgers dit vaak als "normaal" zien wil het niet zeggen dat de druk op de mantelzorger niet heel groot kan zijn. Doordat mensen steeds ouder worden en langer thuis blijven wonen hebben we ook meer te maken met de zorg voor elkaar. Dementie verdrievoudigd de komende twintig jaar, dit gegeven en andere bijkomende zorgvragen zullen niet minder worden. Aandacht voor deze doelgroep is dus heel belangrijk en het beleid zal hierop steeds moeten worden aangepast. ABL zal hier aandacht voor blijven vragen.

12. Communicatie

ABL wil weten wat er speelt in Laarbeek. Van jong tot oud is het belangrijk te weten wat de behoeftes zijn. Wat maakt leven en wonen in Laarbeek zo mooi? Om deze behoeftes te kunnen afzetten tegen de ambtelijke stukken is het belangrijk om gesprekken aan te gaan met verschillende groeperingen in Laarbeek. Doordat we inwoners en verenigingen op elk gebied proberen op te zoeken, leren we deze behoeftes steeds beter kennen. Voor nu en in de toekomst maken we ons als ABL sterk voor een goede communicatie. We zouden graag zien dat verenigingen, dorpsraden, tienerwerken enz. gehoord worden in de commissievergaderingen. Dit is de manier om elkaar beter te leren kennen en om te horen waar verenigingen mee bezig zijn. Het is aan ons als politieke partijen deze mensen uit te nodigen om bij deze vergaderingen aanwezig te zijn. Waar lopen ze tegen aan en wat zijn de verwachtingen van de politiek/gemeente. Dit zal zeker bijdragen tot een goede communicatie en relatie van bewoners naar de politiek en van de politiek naar de bewoners. Ook binnen het ambtelijke systeem verwachten we dat communicatie als één van de belangrijkste aandachtspunten wordt gezien. Als we willen dat de burgers meedenken met initiatieven die opgezet worden in hun buurt of omgeving zal goede communicatie voorop moeten staan en afspraken nageleefd moeten worden. Wij vragen hier extra aandacht voor.

12.1. Dorpsraden

De dorpsraden zijn in elke kern actief, ieder op haar eigen manier. Ze denken mee over de leefbaarheid in elke kern en zijn een belangrijke gesprekspartner van de gemeente. Ze staan klaar met raad en daad. Steeds meer inwoners weten de dorpsraden te vinden en kunnen hier ook terecht voor subsidieaanvragen en ondersteuning van hun initiatieven. De dorpsraden zorgen zelf ook voor initiatieven die het dorpsleven in elke kern ondersteunen. Wat ABL betreft zouden we de dorpsraden vaker over hun plannen in de commissies willen horen. Zo blijven ze politiek onafhankelijk maar weten we wel van elkaar waar we mee bezig zijn. Hierdoor kunnen we elkaar waar nodig versterken en ondersteunen en nog belangrijker, elkaar informeren over eventuele knelpunten en zorgen in de kernen.

12.2. Maatschappelijke zorg en bijstand

Iedereen moet mee kunnen doen in onze samenleving. Vooral voor de zwakkeren in onze samenleving moet er een goed vangnet zijn. De gemeente moet in haar beleid garant staan voor de elementaire voorwaarden van bestaan. ABL blijft aandacht vragen voor de kwetsbare groepen. We moeten zorgen dat we een zorgzame gemeente blijven. Dit blijft een belangrijke taakstelling voor Laarbeek. Inwoners moeten binnen de samenwerkingsvormen die we hebben met onder andere, de Peelgemeenten een aanspreekpunt hebben in Laarbeek zelf. Zorg moet dicht bij de inwoners staan. De teams zorg en welzijn zijn in elke kern aanwezig en hebben de belangrijke taak om informatie te geven en hulp te bieden zodat onze inwoners een volgende stap kunnen zetten in hun vraag naar zorg. We staan als gemeente voor een enorme taak om de zorg binnen de gestelde budgetten uit te voeren en dat vraagt om flexibiliteit en een goede controle vanuit onder andere, de gemeenteraad. Als ABL blijven we de contacten met de zorgverlener en de zorgbehoevende onderhouden zodat we met goede onderbouwing de juiste beleidskeuzes kunnen maken.

13. Cultuur, recreatie en sport

Iedereen moet mee kunnen doen in de samenleving dus ook het gebied van sport, recreatie en cultuur. Met een samenleving die aan verandering onderhevig is moet je als politiek en gemeente mee kunnen bewegen. Voor jong en oud, met of zonder beperking, ABL staat ervoor dat er voor iedereen een mogelijkheid is om je op deze gebieden te ontwikkelen. Het hebben van de juiste voorzieningen in alle kernen is een vereiste. Luisteren naar wat de behoeftes zijn en daar een goed beleid voor ontwikkelen. Het subsidiebeleid moet passen bij de wens dat zoveel mogelijk mensen de mogelijkheid krijgen om op het gebied van cultuur, sport en recreatie mee te kunnen doen.

14. Handhaving

Als je als gemeente/politiek beleid en regels maakt is het belangrijk dat deze ook nageleefd worden. Daarom is handhaving zo belangrijk. Niet alleen de politie maar ook de BOA's (buitengewoon opsporingsambtenaar) die in Laarbeek werken zorgen mede hiervoor. Voor zwaardere problematiek zoals drugspanden, is door de politie het Peel Interventie Team (PIT) in het leven geroepen. Door samen te werken en informatie te delen hebben ze als doel om Laarbeek en onze omgeving zo veilig mogelijk te maken.

Voor minder zware maar wel ergerlijke situaties hebben we de BOA's die handhavend kunnen optreden. Als veelvoorkomende voorbeelden hiervoor zijn de overlast van hondenpoep en containers die te vroeg worden geplaatst en / of te laat worden opgeruimd met de daarbij komende overlast van achtergebleven (huishoudelijk) afval in de straten. Inwoners verwachten ook dat regels worden nageleefd en dat er handhavend wordt opgetreden tegen overtreders. Als ABL blijven we aandacht vragen voor handhaving en controle op naleving van beleid en regels.